

ОБОБЩЕН ДОКЛАД

ОТ ПРОВЕДЕНО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА
ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В ОБЩИНА ВИДИН

МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ 2023 Г.

Част I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ през месец февруари 2023 г. стартира провеждането на гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение се провежда от екип от граждански наблюдатели – доброволци, подбрани при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, както и липса на конфликт на интереси със структурите, обект на наблюдение.

За отчетния период бяха проведени 3 граждански наблюдения при спазване на разработената методология, отчетена е следната статистика:

Проведени граждански наблюдения	
Общ брой наблюдения за месеца	3
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	3

Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	0
Наблюдения, осъществени през работен ден	2
Наблюдения, осъществени през почивен ден	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0
Наблюдения, проведени с граждани	3
Наблюдения, проведени с представител на общинска администрация	0
Наблюдения, проведени с представител на СГО	0
Други граждански наблюдения	0

Част II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

През месец февруари 2023 г. са проведени 3 наблюдения на място и интервю с граждани.

При реализираните интервюта с граждани бяха констатирани следните резултати:

I.	Качество на атмосферния въздух – състояние и оценка
1	Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че основните източници на замърсяване на</i>

	<i>атмосферния въздух в района на Община Видин са битовото отопление и транспортните средства.</i>
2	Транспортът като източник на замърсяване <i>Всички респонденти споделят, че транспортът е сериозен източник на замърсяване.</i>
3	Битовото отопление като източник на замърсяване <i>Според всички респонденти битовото отопление е сериозен източник на замърсяване.</i>
4	Индустрията като източник на замърсяване <i>Всички респонденти споделят, че индустрията е сериозен източник на замърсяване. Приведен е пример за нерегламентирано изгаряне на автомобилни гуми край с. Сланотрън, общ. Видин.</i>
5	Строителството като източник на замърсяване <i>По-голямата част от интервюираните лица са на мнение, че строителството е незначителен източник на замърсяване.</i>
6	Неорганизиран източници на замърсяване <i>Болишинството от интервюираните лица са на мнение, че другите неорганизиран източници на замърсяване оказват незначителен ефект върху качеството на атмосферния въздух. Едно от лицата не може да прецени какъв ефект имат другите неорганизиран източници на замърсяване върху качеството на атмосферния въздух.</i>
II.	Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух – оценка
1	Машинно метене и миене на уличната мрежа <i>Мнозинството от респондентите са на мнение, че машинното метене и миене на уличната мрежа е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
2	Миене на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон <i>Мнозинството от респондентите са на мнение, че миенето на маркуч на регулата на улиците след края на зимния сезон е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
3	Състояние на почистващата техника, възможности за миене и третиране с антиобледеняващи средства, използва ли се по предназначение <i>По този въпрос са получени 3 съвсем различни отговора: единият респондент смята, че почистващата техника не се използва по предназначение, другият – че се използва по предназначение, а третият не може да прецени.</i>
4	Използване на антиобледеняващи препарати през зимния сезон /вместо опесъчаване/, ефект

	<p><i>И по този въпрос са получени различни отговори: единият респондент смята, че през зимния сезон не се използват антиобледеняващи препарати вместо опесъчаване, другият счита, че такива се използват, но те допринасят за амортизирането на автомобилния парк в общината. Третият интервюиран не може да даде оценка.</i></p>
5	<p>Текущи ремонти и/или изграждането на нова пътна инфраструктура в общината и нейната поддръжка</p> <p><i>Болиинството от интервюираните лица изразява мнение, че пътната инфраструктура не се поддържа.</i></p>
6	<p>Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура</p> <p><i>По-голямата част от респондентите са на мнение, че след ремонт на подземната инфраструктура не се извършват дейности по възстановяване на уличната мрежа и тротоар, липсва контрол.</i></p>
7	<p>Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, изгаряне на отпадъци на открито и в бита</p> <p><i>Болиинството от интервюираните заявяват, че не са налице контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.</i></p>
8	<p>Ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс</p> <p><i>По-голямата част от респондентите са на мнение, че не се извършват дейности по регулярно ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс и др. Единият респондент отбелязва, че освен в централната градска част на Видин, в останалите територии на града и общината не се забелязва да са извършвани подобни дейности.</i></p>
9	<p>Енергийни характеристики на общинските сгради при ремонтването им</p> <p><i>По този въпрос интервюираните лица са единодушни, че след ремонтване енергийните характеристики на общинските сгради се подобряват.</i></p>
10	<p>Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари на дървени въглища</p> <p><i>По-голямата част от интервюираните смятат, че не се извършват дейности по проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведенията за хранене, използващи открити скари на дървени въглища.</i></p>
11	<p>Стимулиране използването на ВЕИ за отопление</p> <p><i>Респондентите са на мнение, че това е неефективна мярка, тъй като липсват стимули</i></p>

	<i>за използване на възобновяеми енергийни източници за отопление. Единият респондент не може да даде оценка по този въпрос.</i>
12	<p>Замяна на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс</p> <p><i>Болишинството от интервюираните лица споделят, че ако мярката се прилага действително, тя е много ефективна.</i></p>
13	<p>Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в бита и замаяната им с устойчиви алтернативи</p> <p><i>Всички респонденти споделят, че мярката е много ефективна.</i></p>
14	<p>Насърчаване и подпомагане реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10</p> <p><i>Всички респонденти споделят, че мярката е много ефективна.</i></p>
15	<p>Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства)</p> <p><i>Болишинството от респондентите не могат да дадат оценка на този въпрос. Едното интервюирано лице споделя, че общинският обществен транспорт е под всякаква критика – мръсно, непроветрено, амортизирано. Изразява се скептицизъм, че са налице зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки.</i></p>
16	<p>Изграждане на пешеходни и велоалеи</p> <p><i>Всички интервюирани лица споделят, че изграждането на пешеходни и велоалеи е много ефективна мярка за осигуряване качеството на атмосферния въздух и предлагат разширяване на зоната с велоалеи.</i></p>
17	<p>Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин</p> <p><i>Болишинството от интервюираните лица са на мнение, че създаването на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин е много ефективна мярка, а единият респондент не може да оцени мерките за създаване на регистър на зоните с „кални петна“.</i></p>
Ш. Гражданско участие – състояние и оценка	
1	<p>Гражданско участие, публичност, прозрачност и достъп до информация</p> <p><i>Според респондентите не е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качество на атмосферния въздух. Споделя се, че на сайта на общината не се открива информация, свързана с отчетността, касаеща вложените ресурси и постигнатите резултати. Част от интервюираните лица не могат да оценят дали има създадена възможност за достъп до информацията относно чистотата на въздуха, други смятат, че има такава възможност.</i></p>

2	<p>Ефикасност и ефективност на системата за подаване на сигнали и жалби, свързани с качеството на въздуха</p> <p><i>Болишинството от интервюираните лица смятат, че системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух не е адекватна, подходяща и ефективно функционираща. Едното лице не може да даде оценка.</i></p>
IV. Оценка на качеството на атмосферния въздух	
1	<p>Оценка на качеството на атмосферния въздух</p> <p><i>Респондентите смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин е на лошо ниво – според тях качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е между лоша оценка (2) и задоволителна (3).</i></p>
V. Сигнали и препоръки	
1	<p>Подаден ли е сигнал за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух?</p> <p><i>2 сигнала са подадени през отчетния период:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. В първия сигнал (от района на ж.к. Види в град Видин), лицето споделя, че терасата е само в пепел и прах от изгорени гуми за отопление и от скарите на дървени въглища на открито.</i> <i>2. Във втория сигнал се посочва, че има нерегламентирано изгаряне на автомобилни гуми край с. Сланотрън, което сериозно замърсява атмосферния въздух в региона.</i>
2	<p>Дадени ли са препоръки за подобряване качеството на атмосферния въздух?</p> <p><i>Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• Да се упражнява строг контрол с особен фокус върху скарите на открито и нерегламентираното изгаряне на отпадъци;</i> <i>• Да се извършва строг контрол и на нарушителите да се налагат глоби.</i> <i>• Да се предвидят и осигурят повече инвестиции в озеленяването на населените места на общината;</i> <i>• Миенето на улиците да се превърне в регулярна възраст,</i> <i>• Провеждане на информационни кампании и срещи с граждани.</i>
VI. Други коментари, заключение	
	<p><i>В резултат на проведените през месец февруари 2023 г граждански наблюдения като</i></p>

цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. По време на проведените наблюдения интервюираните лица споделят, че с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината са битовото отопление и транспорта. Много позитивно се оценяват действията на общината за замяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита и с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Високо оценена мярка е изграждането на пешеходни и велоалеи, постъпват предложения за разширяване на зоната за велосипеден транспорт.

За съжаление, респондентите в проведените наблюдения са на мнение, че не е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качество на атмосферния въздух. Споделя се, че на сайта на общината не се открива информация, свързана с отчетността, касаеща вложените ресурси и постигнатите резултати. По-голямата част от интервюираните лица смятат, че системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух не е адекватна, подходяща и ефективно функционираща.

Респондентите са на мнение, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин е на лошо ниво – според тях качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е между лоша оценка (2) и задоволителна (3).

Част III. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

В резултат на проведените наблюдения през месец февруари 2023 г. като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. Интервюираните лица смятат, че качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите.

Висока е оценката за действията на общинската администрация за замяна на старите уреди за отопление на твърдо гориво и въвеждане на устойчиви алтернативи, както и мерките за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради. Подкрепят се мерките за подпомагане на „зеления“ транспорт – чрез изграждане на велоалеи, пешеходни алеи.

Във всички наблюдения интервюираните лица са на мнение, че действащата система за налагане на глоби и наказания е неефективна и не предполага превенция на нарушения. Идентифицира се проблем, свързан с липсата на адекватен достъп до подходяща и достатъчна информация, касаеща осигуряването на чистотата на атмосферния въздух, което ограничава участието на гражданите в процеса по формиране, прилагане и мониторинг на публичните политики в сектор „Въздух“.

Подадена е информация за 2 сигнала за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух. Отправени са редица препоръки за подобряване чистотата на въздуха:

- Да се упражнява строг контрол с особен фокус върху скарите на открито и нерегламентираното изгаряне на отпадъци;
- Да се извършва строг контрол и на нарушителите да се налагат глоби.
- Да се предвидят и осигурят повече инвестиции в озеленяването на населените места на общината;
- Миенето на улиците да се превърне в регулярна дейност;
- Провеждане на информационни кампании и срещи с граждани.

Мария Великова

Ръководител Екип Гражданско наблюдение